

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.
(ve zkratce ÚSP AV ČR, v. v. i.)

IČ: 68378122

Sídlo: Národní 117/18, 116 00 Praha 1

**Výroční zpráva o činnosti a hospodaření
za rok 2012**

Stanovisko Dozorčí rady ÚSP AV ČR, v. v. i.:

Dozorčí rada tuto výroční zprávu včetně účetní závěrky a zprávy auditora projednala dne 6.5.2013.

Stanovisko Rady ÚSP AV ČR, v. v. i.:

Rada tuto výroční zprávu včetně účetní závěrky a zprávy auditora projednala dne 11. 4. 2013 a schválila dne 20. 5. 2013.

V Praze dne 2. dubna 2013

I. Informace o složení orgánů veřejné výzkumné instituce a o jejich činnosti či o jejich změnách

a) Složení orgánů Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.

Ředitel:

JUDr. Jan Bárta, CSc.

Rada ÚSP AV ČR, v. v. i. ve složení:

předsedkyně:

JUDr. Lenka Vostrá (ÚSP AV ČR, v. v. i.)

místopředseda:

JUDr. František Cvrček (ÚSP AV ČR, v. v. i.)

členové:

JUDr. Ján Matejka, Ph.D. (ÚSP AV ČR, v. v. i.),

prof. JUDr. Olga Ovečková, DrSc. (Ústav státu a práva SAV),

JUDr. Lenka Pítrová, CSc. (Úřad vlády ČR)

Prof. JUDr. Jozef Suchoža, DrSc. (Právnická fakulta UPJŠ v Košicích)

JUDr. Jan Malíř, Ph.D. (ÚSP AV ČR, v. v. i.) .

Dozorčí rada ÚSP AV ČR, v. v. i. ve složení:

předseda: PhDr. Jiří Beneš (Akademická rada AV ČR)

místopředsedkyně:

PhDr. Jarmila Čermáková (ÚSP AV ČR, v. v. i.)

členové:

doc. JUDr. Zdeňka Gregorová, CSc. (Právnická fakulta MU v Brně),

JUDr. Michal Švorc (Ministerstvo financí ČR),

Ing. Petr Bobák, CSc. (Akademická rada AV ČR).

b) Změny ve složení orgánů:

V průběhu roku 2012 došlo v orgánech ÚSP AV ČR, v. v. i., k následujícím změnám:

26. ledna 2012 započalo nové pětileté funkční období členů Rady ÚSP AV ČR, v. v. i. (viz výše uvedené složení Rady). Na prvním zasedání dne 8. 3.

byla předsedkyní Rady zvolena dr. Vostrá a místopředsedou dr. Cvrček; tajemníkem JUDr. Michal Šejvl, Ph.D.

Na pětileté funkční období s účinností od 1. 5. 2012 byl jmenován členem Dozorčí rady JUDr. Michal Švorc na místo Ing. Petra Plesnivého. Tajemníkem DR byl stanoven JUDr. Pavel Hamerník, Ph.D.

c) Informace o činnosti orgánů:

Ředitel:

Ředitel vykonával úkoly stanovené zákonem č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění, dle zde vymezených pravomocí a v souladu s ostatními právními předpisy.

Dále na základě Organizačního řádu ÚSP AV ČR, v. v. i. řídil agendu vypracovávání vědeckých posudků a ediční činnosti.

Rada ÚSP AV ČR, v. v. i.:

V roce 2012 se konala tři zasedání Rady ÚSP AV ČR, v. v. i. (dále jen Rada), a to ve dnech 8. 3., 24. 5. a 11. 10.; v mezidobí mezi zasedáními Rada také jednala per rollam, přičemž takto přijatá usnesení byla schválena na zasedání. V průběhu roku 2012 Rada schválila rozpočet na rok 2012, rozpočet sociálního fondu na rok 2012 a rozdělení hospodářského výsledku za rok 2011. Z interních norem Rada schválila Jednací a skartační řád ÚSP. Projednala a schválila také Výroční zprávu o činnosti ÚSP za rok 2011. Pravidelnou součástí každého zasedání Rady se staly aktuální informace o vědeckých akcích ÚSP, schválení připravovaných grantových a jiných projektů a informace o činnosti Vědecké rady jako jejího poradního orgánu. Z konkrétních důležitých událostí vzatých na vědomí Radou je možné zmínit ukončení doktorského studijního programu s Fakultou právnickou ZČU v Plzni, přípravu projektu e-knih v Ediční řadě ÚSP, nákup databáze HeinOnline či projekt na zřízení Centre of Law and Political Affairs v roce 2013 v souvislosti s přijetím prof. G. Pavlakose.

Dozorčí rada ÚSP AV ČR, v. v. i.:

V roce 2012 se konala 2 řádná zasedání Dozorčí rady ÚSP AV ČR, a to dne 16. 5. 2012 a 29. 11. 2012. Dozorčí rada projednala výroční zprávu za rok 2011, rozpočet na rok 2012, zprávu o činnosti dozorčí rady v roce 2011, provedla hodnocení manažerských schopností ředitele a vzala na vědomí zprávu auditora o ověření uzávěrky za rok 2011. Projednala též průběžnou zprávu o hospodaření v roce 2012 a určila auditora k ověření uzávěrky za rok 2012.

II. Informace o změnách zřizovací listiny:

V průběhu roku 2012 nedošlo ve zřizovací listině Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., k žádným změnám.

III. Hodnocení hlavní činnosti:

Dle zřizovací listiny je posláním Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. (dále jen Ústavu státu a práva AV ČR nebo ÚSP AV ČR) provádět výzkum v oblasti práva a právní informatiky. Hlavní směry výzkumné činnosti ÚSP AV ČR vyplývají z vědecké koncepce, přičemž výzkumná činnost je v rámci ÚSP AV ČR strukturována do tří výzkumných oddělení.

Těžiště výzkumu v *oddělení teorie práva* spočívalo v roce 2012 především v oborech právní informatika a lingvistika, právní filozofie a teorie a analýzy v oboru legislativy. Pozornost byla věnována i srovnávací právní vědě ústavního práva, teorii lidských práv, vybraným historickoprávním otázkám a v neposlední řadě i islámskému právu v komparativní perspektivě.

V oboru právní informatiky byla nadále rozšiřována datová základna v souvislosti s pokračováním projektu právního elektronického slovníku (PES) a výzkumů v oblasti legislativy ČR a rovněž v rámci mezinárodní spolupráce skupiny CORECEL usilující pro nejbližší období o získání grantové podpory projektu „Legislativa v zemích visegrádské čtyřky“. Filozofické problémy práva, zejména analýza právních pojmů, jsou předmětem realizovaného grantového projektu „Diskursivní pojmy v právu“. Na poli právní lingvistiky pokračovala realizace projektu Právní elektronický slovník za aktivní účasti podstatné části pracovníků oddělení teorie práva i v rámci spolupráce s dalšími akademickými a vysokoškolskými výzkumnými pracovišti. Zpracovávaly se obory římského práva a trestního práva. Oddělení teorie se zásadním způsobem spolupodílelo na organizaci mezinárodní vědecké konference „Metamorfózy práva III. Quo vadis, střední Evropo?“ konané tradičně ve Znojmě, a to včetně aktivní účasti na konferenci i vydání sborníku z konference. Ve všech uvedených oblastech se předpokládá pokračování výzkumů, resp. jejich perspektiva je mj. vzhledem k již přiděleným nebo požadovaným grantovým podporám podstatně delší než jednoletá.

Oddělení soukromého práva pokračovalo v systematické analýze dopadů unijního práva na vybrané části soukromého práva včetně regulace sportu, lidských práv nestátních subjektů a také otázek pracovněprávních a právně technologických. V rámci analyticko-syntetického zpracování těchto vybraných otázek bylo rovněž navázáno na dlouhodobě řešenou problematiku mezinárodního práva soukromého, a to jak českého (rekodifikace), tak i evropského (příprava kodifikace EMPS), včetně diskutované úpravy „Common European Sales Law“, jakož i souvisejících problémů občanského práva. Důraz byl také nutně kladen na strukturu a pojetí vědeckého zkoumání nové rekodifikace českého soukromého práva, včetně problematiky obchodních korporací a nové úpravy veřejných rejstříků. Hlavní směry výsledků této

činnosti pak byly promítnuty do celé řady vědeckých výstupů jako součásti plnění dvou zásadních grantových projektů („Evropské mezinárodní právo soukromé na cestě ke kodifikaci“ a „Evropské sportovní právo a jeho role v právní regulaci sportu“). Další aktivita pracovníků oddělení soukromého práva byla orientována na jejich účast na zahraničních konferencích (Rakousko, Belgie), jakož i na přípravu workshopu s mnichovským Max Planck institutem a hledání vícezdrojového financování (GA ČR, Cefres).

Výzkumná činnost *oddělení veřejného práva* se v roce 2012 soustředila na několik oblastí zkoumání, a to zejména: 1. oblast mezinárodního práva veřejného, se zvláštním zaměřením na zkoumání problematiky mezinárodního práva (konkurující jurisdikce mezinárodních a evropských soudů, mezinárodní odpovědnosti, vlivu mezinárodního práva na český právní řád, vybraným otázkám mezinárodního investičního práva, mezinárodnímu azylovému právu a mezinárodnímu humanitárnímu právu); 2. oblast ústavního práva se zřetelem k fenoménu judicializace práva ve srovnávací perspektivě, správnímu právu (výkon veřejné správy), 3. oblast práva životního prostředí (právní ochrana zvířat a vliv lidských práv na právo životního prostředí) a 4. oblast medicínského práva a bioetiky.

Členové oddělení se nadále věnovali řešení grantových projektů („Problematika prokazování příčinné souvislosti v medicínsko-právních sporech“, „Vliv evropského práva lidských práv na zdravotní právo“, „Právní ochrana zvířat a péče o ně (aspekty mezinárodní, komunitární, vnitrostátní)“ a účasti na projektu „CzechPolar - České polární stanice: stavba a operační náklady“. V rámci oddělení v roce 2012 započal interní projekt „Hranice lidství“, který má sloužit jako ideová platforma pro širší spolupráci vědeckých pracovníků nejen uvnitř ÚSP AV, ale i jako výzva k interdisciplinární spolupráci s dalšími ústavy AV (např. Filozofickým ústavem). V rámci činnosti Kabinetu zdravotnického práva a bioetiky byla založena „The Czech Unit of UNESCO International Network in Bioethics“ a byla navázána široká spolupráce v rámci této sítě. Dále Kabinet uspořádal na půdě ÚSP AV ČR dva workshopy s tématy: Informovaný souhlas – střet právního a bioetického pojetí (duben 2012) a Ochrana soukromí pacienta ve zdravotnictví (listopad 2012) a pokračoval ve vydávání elektronického Časopisu zdravotnického práva a bioetiky. Členem oddělení byl rovněž ve spolupráci s profesorem Univerzity v Antverpách prof. G. Pavlakosem zpracován návrh projektu za účelem Fellowship J. E. Purkyně, který byl Akademií věd ČR udělen v druhé polovině roku 2012.

Obecný rámec vědeckého výzkumu nastavuje Vědecká koncepce ÚSP AV ČR přijatá v roce 2010 vědeckými pracovníky napříč vědeckými odděleními. S cílem prohlubovat a rozvíjet existující vědeckou koncepci byla v roce 2011 Radou ÚSP jmenována jako její poradní orgán Vědecká rada. Vědecká rada se v roce 2012 sešla celkem dvakrát, a to ve dnech 3. 5. 2012 a 6. 9. 2012, její činnost se soustředila především na dvě oblasti – metodiku hodnocení vědy a výzkumu a problematiku legislativy. V prvním případě se diskutovalo o právním režimu Rady vlády pro vědu a výzkum a databáze RIV a problémech s nimi spojenými, a zároveň se připravily připomínky k novele zákona č. 130/2002 Sb., které byly odeslány AV ČR a RVVI. V druhém případě se v diskusi projednaly hlavní problémy týkající se technických aspektů legislativy, o které oddělení teorie práva připravuje mezinárodní projekt.

V širší návaznosti na činnost vědeckých oddělení bylo v ÚSP AV ČR v průběhu roku 2012 řešeno 9 projektů (z toho byly čtyři nově započaté) podporované tuzemskou grantovou agenturou, Visegrádským fondem a AV ČR. Vedle toho pokračovala spolupráce na řešení projektu CzechPolar podporovaným MŠMT.

V rámci veřejných soutěží Grantové agentury ČR (dále jen „GA ČR“) bylo v roce 2012 podáno 5 návrhů na standardní grantové projekty, z nichž uspěl jeden s počátkem řešení od 1. ledna 2013. Dále byl v prvním polovině roku 2012 podán spolu s belgickou University of Antwerpen návrh projektu „Evropský soud pro lidská práva jako spoluvůdce evropské identity - dialog mezi "starou" a "novou" Evropou“, který uspěl v interním programu mezinárodní spolupráce AV ČR a počal se řešit 1.8.2012. Jeden mezinárodní projekt na téma „Účast veřejnosti v environmentálním rozhodování: implementace Aarhuské úmluvy“ byl úspěšně podán k Visegrádskému fondu.

V roce 2012 byly dokončeny tři projekty, a to na téma Právní ochrana zvířat a péče o ně (aspekty mezinárodní, komunitární, vnitrostátní), Evropské sportovní právo a jeho role v právní regulaci sportu v ČR a Visegrádský projekt „Metamorphoses of Law in the Visegrad countries“.

Pokud jde o celkový charakter výsledků, ÚSP AV ČR jako výzkumné pracoviště v oblasti společenských věd se zaměřením na vědecký výzkum v oblasti práva předkládá výsledky své hlavní činnosti především ve formě odborných publikací a statí.

V roce 2012 tak výzkumní pracovníci ÚSP AV ČR publikovali okolo 100 výsledků (monografií, učebnic, sborníků a článků v odborném tisku), které zahrnují původní studie a statí, ale také recenze a informace o aktuálním dění v oblasti právní politiky i odborném životě. V roce 2012 byly v této produkci ve vazbě na výzkum jednotlivých oddělení zastoupeny zejména práce věnované právní filozofii, mezinárodní migraci, proměnám práva ve středoevropském prostoru, právu životního prostředí, aspektům kauzality, mimosmluvní odpovědnosti Evropské unie a výkonu veřejné správy. Mezi hlavní výsledky lze uvést zejména:

1) Halász, I.: *Medzinárodná migrácia, krajanía a volebné právo. Podoba a volebné hranice moderného politického spoločenstva v štátoch strednej Európy*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2012. 330 s.

Kniha se věnuje souvislostem mezi mezinárodní migrací a nejnovějšími tendencemi ve vývoji volebního práva ve střední Evropě. Problematika migrace vždy souvisela s otázkou integrace migrantů do společnosti jejich nového domova. Monografie však nevěnuje pozornost jen otázce volební integrace přistěhovalců, ale i možnostem participace občanů-vystěhovalců na politickém životě původní vlasti.

2) Hamerník, P.: *Sportovní právo: hledání rovnováhy mezi specifickou sportovní úpravou a platným právem*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2012.

Publikace vyhodnocuje ve světle vnitrostátního, evropského a mezinárodního

právního prostředí legalitu pilířů sportovního sektoru, na kterých toto specifické odvětví staví rovnováhu sportovních soutěží v rámci autonomie, kterou často obhajuje v soudních sporech. Konkrétně jde v knize mimo jiné o pohled judikatury na boj proti dopingů a tím i trestání v disciplinárním řízení, dále na kontroverze transferové politiky ve světle náhrad za sportovce či problémů jako v tzv. kauze Bohemians, pojednáno je též o diskriminaci na základě občanství, zastupování sportovců a dalších specifických otázkách sportu. Doplnkově je řešena též odpovědnost za zranění srovnávacím pohledem českých a anglických soudů. V publikaci nechybí ani popis toho, jak sportovní sektor řeší své spory v rámci alternativního rozhodčího řízení a to v porovnání s možným řízením u řádných soudů. Oproti předchozím publikacím autora je pojednáno i o rozhodování českých soudů o legalitě aktů sportovních asociací dle zákona o sdružování, převažuje však pohled ve světle srovnávacího práva zejména zahrnující právo evropské, mezinárodní či angloamerické.

3) Jermanová, H. - Cvrček, F. (eds.): *Quo vadis, střední Evropo? Metamorfózy práva III*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2012. 454 s.

Sborník příspěvků z mezinárodní konference pořádané v rámci cyklu *Metamorfózy práva* organizované Ústavem státu a práva AV ČR ve spolupráci s Fakultou právnickou ZČU v Plzni. Hlavním tématem konference byla otázka, zda země visegrádské skupiny směřují skutečně k pevné integraci s EU. Jednotlivé příspěvky se soustřeďují okolo určitých témat, jako např. tvorba práva, role ústavních soudů, volební zákonodárství, rekodifikace či právnické vzdělávání.

4) Müllerová, H.: Lidské právo na životní prostředí - kritický pohled. *Právník*, Roč. 151, č. 3 (2012), s. 225-254.

Stat' zkoumá současný status a budoucí perspektivy práva životního prostředí jako jednoho ze základních lidských práv. Rozšíření katalogu lidských práv o toto právo se jeví jako nový nadějný prostředek právní ochrany životního prostředí. Autorka se blíže zabývá specifiky životního prostředí jakožto hodnoty velmi odlišné od hodnot tradičně chráněných pomocí lidských práv; tato specifika ztěžují formulování i případné mechanismy ochrany takového práva.

5) Doležal, A.: Filosofické a právně-filosofické aspekty kauzality jako východiska pro hledání nových řešení v medicínsko-právních sporech. *Časopis zdravotnického práva a bioetiky*, Roč. 2, č. 3 (2012), s. 1-16.

Účelem statě je stručně seznámit čtenáře s filosofickými základy pojmu kauzalita a porovnat tyto základy s koncepcí využívanou v deliktním právu. Z tohoto důvodu je nejprve využita deskriptivní metoda spočívající ve stručném shrnutí některých základních filosofických konstrukcí formulovaných v klíčových filosofických dílech. V druhé části se autor vyrovnává s některými současnými teoriemi, které vytyčily debatu v právní teorii a filosofii. Pojem příčiny a následku, příčinné souvislosti je zde pojímán v právním kontextu jeho využití. Odkazováno je také na rozličný přístup k faktické a normativní kauzalitě a jejich využití v právní vědě i praxi. Posledním

úkolem práce je vytyčení směrů, kterými by se legislativa při normotvorném procesu a justice při aplikaci práva, měly vydat.

6) Malíř, J.: Mimosmluvní odpovědnost EU: dekonstrukce jednoho institutu. *Právník*, Roč. 151, č. 6 (2012), s. 545-585.

Stať analyzuje vývoj mimosmluvní odpovědnosti EU, která byla v právu EU konstruována pod vlivem odpovědnosti veřejné moci v právu členských států. Díky existenci tohoto institutu se jednotlivci mohou u Soudního dvora EU domáhat náhrady škody, kterou jim způsobila EU, v důsledku vnitrostátní inspirace tak však mohou úspěšně učinit jen za mimořádně náročně splnitelných podmínek. Mimosmluvní odpovědnost EU je tak spíše teoretickou než skutečnou možností, jak prosadit nárok na náhradu škody. Práce se proto zamýšlí i nad potřebou restriktivní režim mimosmluvní odpovědnosti EU zmínit a možnými způsoby, jak toho dosáhnout.

7) Hálová, M.: Využití veřejnoprávních smluv při výkonu veřejné správy. *Právník*, Roč. 151, č. 3 (2012), s. 255-293.

Tématem statě je zamyšlení nad tím, v jakých případech nebo při řešení jakých otázek při výkonu veřejné správy by bylo možné a také vhodné využít institutu veřejnoprávních smlouvy. Tyto úvahy vycházejí z doktrinálního vymezení veřejnoprávních smluv, jejich obecné úpravy ve správním řádu a některých úprav obsažených ve zvláštních zákonech. Poslední pasáž je věnována dopadu přijetí obecné právní úpravy veřejnoprávních smluv ve správním řádu na možnosti jejich využití při výkonu veřejné správy.

8) Agha, P.: Herkulovo dilema. *Právník*, Roč. 151, č. 10 (2012), s. 1104-1121.

Stať se zamýšlí nad vhodnými teoretickými modely, které by ESLP mohl uplatňovat při rozhodování o tzv. hard cases, zejména v případech čl. 8 - 11 EÚLP. Na pozadí hodnotového pluralismu, polemizuje s kritikou doktríny volné úvahy, ukazuje potřebu kontextualizace takového rozhodování, kterou právě tato doktrína umožňuje.

9) Šejvl, M.: A State of Free Riders?, *The Lawyer Quarterly*, Roč. 2, č. 2 (2012), s. 117-130.

Cílem statí je poukázat na některé důsledky, které pro soudobé pojetí státu představuje to, že se "morálka černého pasažéra" stává možná dominantní "morálkou", kterou se lidé řídí. Nejde o obecný problém "free riders" tak, jak je traktován v analytické filozofii (k tomu viz třeba Richard Tuck "Free Riding") anebo ekonomii, ale o autorovo přesvědčení, že "morálka černého pasažéra" - tedy individualistická "morálka" požadující svévoli bez odpovědnosti a požadující po státu jako politickém celku par excellence záruky takovéto "morálky" - ovládá stále větší počet lidí zejména v našem středoevropském prostoru, což vede k oslabení sociálních vazeb a k mizení přesvědčení o existenci politického společenství, s nímž

se lidé ztotožňují. Důsledky této "morálky" jsou pak zkoumány především ve vztahu k veřejné správě (jak se dívat na veřejnou správu jako na instituci ovládanou touto "morálkou"?) a soudnictví, ale i ve vztahu k obecnějším otázkám soudobé politické kultury a k tzv. teorii veřejné volby.

Podrobné údaje o publikačních a dalších výstupech výzkumné činnosti pracovníků ÚSP AV ČR jsou zveřejňovány prostřednictvím informačního systému, jednak v systému Evidence publikační činnosti v AV ČR na webových stránkách Střediska vědeckých informací AV ČR a jednak v Rejstříku výsledků výzkumu (RIV) pod gescí Rady pro výzkum, vývoj a inovace jako poradního orgánu vlády ČR.

Pokud jde o vlastní ediční činnost ÚSP AV ČR, v roce 2012 v Nakladatelství a vydavatelství A. Čeněk vydal 2 tituly, a to titul *Medzinárodná migrácia, krajanía a volebné právo* a titul *Quo vadis, střední Evropo? Metamorfózy práva III*. Vedle toho započal ÚSP AV ČR s vydáváním e-knih, prvním titulem je *Sportovní právo: hledání rovnováhy mezi specifickou sportovní úpravou a platným právem*. Záměrem je umísťovat e-knihy ke stažení zdarma jak na webových stránkách ÚSP AV ČR, tak na webových stránkách nakladatelství Academia, za účelem čehož byla s nakladatelstvím podepsána v roce 2012 dohoda o vzájemné spolupráci. (K obsahům dotčených publikací viz výše). Tento záměr umožňovat k e-knihám volný přístup je v souladu s moderním trendem rozšiřování politiky „open-access“ přístupu k výsledkům vědeckého bádání podporovaného z veřejných zdrojů.

Z periodické produkce ÚSP AV ČR vydával časopis Právník, který v roce 2012 vycházel již ve 151. ročníku a který je z hlediska stávající politiky hodnocení výsledků vědy a výzkumu klasifikován jako neimpaktovaný recenzovaný časopis. V souvislosti s personální obměnou redakce byla v průběhu druhého pololetí připravována změna vzhledu časopisu (obálka i vnitřní uspořádání, doplnění o abstrakta a klíčová slova) a došlo k nastavení pružnějšího systému v samotné redakční přípravě. Spolu s Právníkem v roce 2012 nadále vycházel cizojazyčný časopis The Lawyer Quarterly (TLQ) orientovaný zejména na středoevropský prostor. Elektronická periodika jsou v ÚSP AV ČR zastoupena Časopisem zdravotnického práva a bioetiky, který v roce 2012 vycházel ve svém 2. ročníku (<http://www.ilaw.cas.cz/medlawjournal>).

Kromě publikační činnosti umožňují reflektovat aktuální právní problémy i odborné akce, které ÚSP AV ČR organizuje nebo spoluorganizuje. Z akcí pořádaných v roce 2012 je třeba zmínit zejména mezinárodní konferenci „Metamorfózy práva ve střední Evropě III. Kam kráčíš střední Evropo?“, která se konala ve dnech 27. - 29. 6. 2012 ve svém třetím ročníku ve Znojmě. ÚSP AV ČR, Kabinet zdravotnického práva a bioetiky pořádal tradiční jarní a podzimní workshopy medicínského práva a bioetiky, tentokrát na téma informovaného souhlasu (22.5.2012) a ochrany soukromí pacienta (29.11.2012), vedle toho se konaly tři přednášky v rámci nového Cyklu kolokvií k nové zdravotnické legislativě.

Tématu legitimacy politické moci „The Justification of Political Authority“ se věnoval workshop pořádaný ve spolupráci s Centre of Cosmopolitan Values, University of Antwerp (7.12.2012); tématu lidských práv workshop „Subjekty ochrany lidských práv“ v Liblicích (11.-12.6.2012).

Spolupředatelem byl ÚSP AV ČR při konání III. mezinárodního sympozia „Právo-

obchod-ekonomika“ ve Vysokých Tatrách (24.-26.10.2012), mezinárodní konference „Ochrana světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO ve středoevropském právním kontextu“ v Třešti (11.-13.9.2012), konference „Pracovní právo 2012“ v Třešti (3.-5.10.2012) a mezinárodní konference „The Margin of Appreciation and Cultural Diversity in Europe“ v Helsinkách (7.5.2012). V rámci společného projektu s maďarským právněvědním ústavem se konala mezinárodní konference na téma ústav „Historical and Written Constitutions: Past and Present“ v Budapešti (27.11.2012).

Na širší veřejnost jsou zaměřeny aktivity sloužící k popularizaci výsledků právního bádání. Tuto popularizaci ÚSP AV ČR uskutečňuje především formou komentářů k právním aspektům aktuálních politických a dalších událostí (viz monitoring tisku sledovaný AV ČR). ÚSP AV ČR rovněž otevřel své dveře návštěvníkům v rámci akcí konaných v Týdnu vědy a techniky Akademie věd ČR v listopadu 2012 a čtyři pracovníci reprezentovali ÚSP na tomto vědeckém festivalu svými přednáškami.

Veřejnosti nabízí ÚSP AV ČR i přístup k dokumentárním a informačním službám svého Střediska vědeckých informací (SVI), které má status veřejné knihovny a jehož primární funkcí je zabezpečovat infrastrukturu vědeckému výzkumu probíhajícímu na ÚSP AV ČR.

Rokem 2012 knihovna Střediska vědeckých informací ÚSP AV ČR zahájila nový segment své činnosti, neboť zakoupila první elektronické knihy do fondu knihovny se vzdáleným přístupem pro vědecké pracovníky ústavu (pro mimoústavní uživatele jsou přístupné v prostorách knihovny). Dále SVI plnilo jako každý rok všechny své funkce v rámci svého vymezení jako úzce specializovaného informačního střediska se zaměřením především na odbornou veřejnost a s prioritním posláním pro vlastní vědecké pracovníky ústavu. V polovině roku 2012 byla v knihovně provedena revize knihovního fondu.

Letošní akvizice byla primárně zaměřena na literaturu pro grantové projekty a většinu nákupů tvořila literatura zahraniční, všechny služby pro veřejnost byly poskytovány v nezměněném rozsahu jako v předcházejících letech s tím, že stále oblíbenější poskytování rešerší, absenčních výpůjček pro mimoústavní uživatele bylo v letošním roce poskytnuto o 150 více než loni. Fond knihovny zahrnuje nejen právnickou literaturu, ale též literaturu ze všech ostatních hraničních oborů jako je politologie, sociologie, filozofie, historie, sociální problematika, etika a morálka. V uplynulém roce byl fond doplněn ve velké míře o literaturu z oblasti právní filozofie, lidských práv, sportovního práva a medicínského práva, nejnověji také islámského práva. Fond knihovny čítá okolo 40 000 svazků, přírůstek knih za rok 2012 činil cca 340 publikací, přírůstek časopisů 89 titulů, z toho 59 českých a 30 zahraničních. Fond knihovny je přístupný přes internet, a to nejen z webových stránek ústavu, ale i prostřednictvím Souborného katalogu ČR, starší literatura získaná do roku 1989 je k dispozici na webových stránkách ústavu v naskenované podobě.

Soustavná pozornost je věnována i budování informační infrastruktury. Různorodost je v používaných domácích právních informačních systémech (ASPI, BeckOnLine, CODEXIS), nadále se pokračovalo se třemi tituly francouzské databáze DALLOZ, přístupem do Web of Knowledge a nově byla pořízena významná právnická databáze americké provenience HeinOnline a databáze odborných elektronických

kniž ebrary. Co se týče vlastních databází budovaných přímo SVI, české právnické časopisy jsou již od roku 1993 zpracovávány v článkové bibliografii CLAN (24 časopisů), která k 31. 12. 2012 obsahovala 31 110 záznamů.

V souvislosti s hlavní činností ÚSP AV ČR probíhá dlouhodobě i spolupráce s vysokými školami v ČR i v zahraničí. Smyslem této spolupráce je prezentovat závěry právního výzkumu, který výzkumní pracovníci ÚSP AV ČR provádějí, avšak zejména umožnit kontakty s perspektivními zájemci o právní vědu; tato spolupráce je o to naléhavější, že ústavy AV ČR nejsou podle platné právní úpravy oprávněny samostatně poskytovat postgraduální vzdělávání a udělovat příslušné akademické tituly, což je zbavuje možnosti přímého kontaktu s absolventy vysokých škol a potenciálními novými kolegy.

Spolupráce s vysokými školami se uskutečňuje zpravidla na individuální bázi, kdy výzkumní pracovníci vyučují v rámci bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů na veřejných i soukromých vysokých školách, podílí se na přípravě konceptů studijních oborů, studijních materiálů, ale také spoluorganizují odborná setkání a konference; to dává mj. možnost rozložit náklady spojené s rozvojem právního bádání. Institucionalizovaný charakter měla na základě rámcové smlouvy o spolupráci spolupráce ÚSP AV ČR s Právnickou fakultu UPJŠ v Košicích, tato spolupráce předpokládá výměnu vědeckých informací mezi oběma stranami, realizaci společných vědeckých projektů, zejména pořádání vědeckých akcí (viz výše zmíněná konference v Tatrách) a vzájemnou podporu při zvyšování vědecké kvalifikace pracovníků obou institucí; nezahrnuje ale žádná ustanovení o společných studijních programech. Spolupráce – na institucionální bázi - s Fakultou právnickou ZČU v Plzni byla na podzim roku 2012 ukončena formou vypovězení dohody o realizaci společného doktorského studijního programu obnovené v r. 2010. Spolupráce pokračuje již jen v rovině vědecké, viz výše zmíněná konference ve Znojmě. Na neinstitucionální bázi ÚSP AV ČR spolupracuje s vysokými školami v rámci konkrétních projektů; standardní je spolupráce se všemi českými právnickými fakultami. S Fakultou informatiky MU se uskutečňuje výzkum v oblasti právní informatiky, jehož výsledky byly prezentovány v roce 2012 na konferenci „European Language Resources Association“ v Istanbulu.

Vedle vysokoškolského sektoru spolupracuje ÚSP AV ČR v souvislosti se svou hlavní činností dlouhodobě i s dalšími veřejnými institucemi, jak pedagogickými a vědeckými, tak s institucemi veřejné moci. V této rovině je třeba zejména zdůraznit, že někteří pracovníci ÚSP AV ČR jsou členy poradních orgánů různých orgánů veřejné moci (též Legislativní rady vlády), kde zprostředkovávají přenos vědeckého zkoumání a výzkumných výsledků do českého práva. ÚSP AV ČR se také formou připomínek dlouhodobě podílí na připomínkování výběru rozsudků Nejvyššího soudu ČR určených k publikování.

ÚSP AV ČR rovněž spolupracuje se soukromým sektorem, a to především ve formě expertní činnosti, jejímiž výstupy jsou zejména vědecké posudky a expertízy. Tato spolupráce však není omezena výlučně na soukromý sektor, nýbrž expertní činnost je hojně požadována také orgány veřejné moci (především ministerstvy a jinými ústředními správními orgány), pro jejíž potřeby tak ÚSP AV ČR rozšiřuje spektrum

odborných názorů, ze kterých mohou orgány veřejné moci při aplikaci práva vycházet. Expertní činnost má současně nesporný vědecký přínos, obvykle totiž osvětluje zajímavé právní problémy, které často ukazují na obecnější problémy práva v ČR, případně představuje inspiraci pro badatelskou činnost a nezřídka předznamenává další spolupráci na výzkumných projektech. V roce 2012 bylo v ÚSP AV ČR vyhotoveno celkem 34 stanovisek pro subjekty veřejného i soukromého práva.

Připomenout je třeba, že při ÚSP AV ČR rovněž působí komise pro vědecký titul "doktor věd" v oboru právní vědy.

Za významnou lze dále označit spolupráci s médii, kde řada pracovníků ÚSP AV ČR poskytuje médiím osobní konzultace a rozhovory k aktuálním právním problémům, případně vystupuje v televizních a rozhlasových pořadech a přispívá do tisku.

Kromě výše uvedených aktivit je třeba doplnit dále i to, že také v roce 2012 poskytoval ÚSP AV ČR zázemí několika učeným společnostem, na jejichž fungování se podílejí výzkumní pracovníci ÚSP AV ČR a mezi které náleží Česká společnost pro mezinárodní právo, Česká společnost pro právo životního prostředí, Český národní komitét Mezinárodní akademie srovnávacího práva a Český národní komitét Mezinárodního sdružení právních věd, Společnost pro právo informačních technologií, apod. Pracovníci ÚSP AV ČR spolupracují i s vybranými odbornými obecně prospěšnými společnostmi (Společnost pro dopravní právo, Společnost pro pracovní právo atd.).

Zvláštní složku, která je neoddělitelná od hlavní činnosti ÚSP AV ČR, pak představuje mezinárodní spolupráce, jejímž smyslem je zejména konfrontovat poznatky získané výzkumem v domácím právním prostředí se zkušenostmi zahraničních partnerů a podílet se na myšlenkové výměně.

ÚSP AV ČR primárně rozvíjí mezinárodní vědeckou spolupráci v rámci středoevropského prostoru s ústavy pro právní vědy Maďarské, Polské, Ruské a Slovenské akademie věd. Výsledky mezinárodního výzkumu jsou předkládány na společných konferencích, sympoziích a workshopech a publikovány ve sbornících a vědeckých časopisech, zejména v časopisech vydávaných dotčenými institucemi, tedy Gosudarstvo i pravo, Państwo i prawo, Právník a Právny obzor. V roce 2012 tak konkrétně byl řešen společný projekt „Vliv práva EU na právní řády Polské republiky a České republiky - tvorba, výklad a aplikace“ s Ústavem právních věd Polské akademie věd, projekt „Vliv práva EU na právní řády České republiky a Slovenské republiky“ s Ústavem státu a práva Slovenské akademie věd a projekt „ústavní a správní soudnictví v kontextu ochrany lidských práv a migrace“ s Centrem sociálních věd-ústavem právních věd Maďarské akademie věd. Intenzivní spolupráce probíhala s Ústavem státu a práva Slovenské akademie věd a Centre for Law and Cosmopolitan Values při Univerzitě v Antverpách. Ad hoc je uskutečňována spolupráce s francouzským Institut international des droits de l'homme (Strasbourg), s italským Istituto di teoria e tecniche dell'informazione giuridica CNR (Firence), s polským Wydział Prawa i administracji UMK (Toruň).

Vedle toho pracovníci ÚSP AV ČR jsou v návaznosti na svou badatelskou činnost též členy redakčních rad řady odborných časopisů, např. Právník, TLQ, Časopis zdravotnického práva a bioetiky, Právní rádce, Acta Universitatis Carolinae, Právní obzor, Obchodněprávní revue, Správní právo, Bulletin advokacie, České právo životního prostředí, Revue pro právo a technologie. Rovněž jsou členy mezinárodních i vnitrostátních vědeckých organizací (vedle výše uvedených českých učených společností též např. International Committee of Comparative Law IAL; Académie internationale de droit comparé; Groupe européen de droit international privé; česká odbočka International Law Association; ILA Committee on International Criminal Court; European Association of Legislation; český národní komitét International Association of Legal Science; International Academy of Comparative Law; International Role of Universities in the Developing Areas) a České sdružení pro právní a sociální filozofii jako národní asociace International Association for Philosophy of Law and Social Philosophy (IVR).

IV. Hodnocení další a jiné činnosti:

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i. neprovádí další ani jinou činnost.

V. Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce:

Žádné nedostatky nebyly zjištěny.

VI. Finanční informace o skutečnostech, které jsou významné z hlediska posouzení hospodářského postavení instituce a mohou mít vliv na její vývoj:^{*)}

ÚSP AV ČR, v. v. i. využil s ohledem na krácení dotace pro následný rok zákonnou možnost převod účelových prostředků do FÚUP. Výrok auditora byl bez výhrad.

VII. Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště:^{*)}

V návaznosti na zhodnocení výsledků ÚSP AV ČR a v souvislosti s výší rozpočtu AV ČR jako celku vstupuje ÚSP AV ČR do roku 2013 s rozpočtem zkráceným oproti roku 2012 o 0,6 %.

Pro rok 2013 je nutné počítat s menšími výnosy ÚSP AV ČR plynoucími z prodeje časopisu Právník, které jsou způsobeny zahájením insolvenčního řízení u

^{*)} Údaje požadované dle § 21 zákona 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

společnosti Novinová a poštovní s. r. o., IČ: 25773801, která zajišťovala pro ÚSP AV ČR distribuci výše uvedeného časopisu a zároveň zajišťovala výběr předplatného od jednotlivých odběratelů na r. 2013.

Ostatní rozpočtové proporce se předpokládají stejné jako v roce 2012.

Vědecká činnost bude pokračovat v souladu s vědní koncepcí ÚSP AV ČR.

VIII. Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí: *)

Ústav státu a práva, v. v. i. neměl v roce 2012 žádné aktivity v oblasti ochrany životního prostředí se standardní výjimkou třídění odpadu.

IX. Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů: *)

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i. k 31. 12. 2012 zaměstnával celkem 46 zaměstnanců, z toho 40 s vysokoškolským vzděláním, přičemž přepočtený počet zaměstnanců činil 33,8.

Průměrný výdělek v roce 2012 činil 32.475,- Kč.

V průběhu roku 2012 byli přijati 3 noví zaměstnanci; pracovní poměr byl skončen se 3 zaměstnanci.

ÚSP AV ČR umožňuje svým zaměstnancům zvyšování kvalifikace účastí na odborných školeních a v externím studiu. Dbá v této souvislosti mj. o prohlubování jazykových znalostí svých zaměstnanců, a to zejména prostřednictvím jazykových kurzů organizovaných na půdě Akademie věd ČR. Doktorandi pak navštěvují Kurzy základů vědecké práce v AV ČR.

X. Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím)**

- a) počet podaných žádostí o informace: 1
počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti: 1
- b) počet podaných odvolání proti rozhodnutí: 0
- c) popis podstatných částí každého rozsudku soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a přehled všech výdajů, které povinný subjekt vynaložil v souvislosti se soudními řízeními o právech a povinnostech podle tohoto zákona, a to včetně nákladů na své vlastní zaměstnance a nákladů na právní zastoupení: žádné soudní

**) Údaje požadované dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

řízení neprobíhalo, žádné náklady nevznikly.

d) výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence: 0.

e) počet stížností podaných podle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení: 0

f) další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona: 0

ÚSTAV STÁTU A PRÁVA
AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY, v.v.i.
116 00 Praha 1 - N. Město, Národní 18

razítko

podpis ředitele pracoviště AV ČR

Přílohou této výroční zprávy je účetní závěrka a zpráva o jejím auditu.